

СТИЛІСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ І НІМЕЦЬКОЇ МОВ

Укладач – старший викладач, кандидат педагогічних наук О. В. Сільчук

ВСТУП

Програма вивчення нормативної дисципліни «Стилістика» складена на основі освітньо-професійної програми підготовки програми підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 035 «Філологія».

Предметом вивчення дисципліни є іншомовна стилістична компетенція.

Міждисциплінарні зв'язки: стилістика англійської мови тісно пов'язана лінгвістикою, літературознавством, психологією. Цей предмет вміщує комплекс різних наук, що спонукає до підвищення інтелектуального рівня майбутнього фахівця-філолога.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Стилістика» є формування у здобувачів вищої освіти уявлень про основи стилістичної організації тексту, типи стилістичних прийомів та засоби виразності, співвіднесеність усіх мовних рівнів для актуалізації основної ідеї твору та рівні його потенційної інтерпретації.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Стилістика» є:

Завданнями навчальної дисципліни є ознайомлення з особливостями функціонування відповідних мовних рівнів щодо їхньої стилістичної маркованості на фонетичний, морфологічний, синтаксичний; формування уяви про національну специфіку використання мовних засобів, про своєрідність системи функціональних стилів англійської мови; виявлення загальної художньої ідеї, тобто суті тексту, узагальнюючого емоційного смислу, що лежить в основі твору; виявлення позатекстових факторів мовної особистості письменника через дослідження тематичних і стильових домінант, образно-асоціативних полів, ключових слів та наскрізних образів; ретельний аналіз словесної тканини тексту, мовних одиниць, мовних засобів усіх рівнів.

1.3. У здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

Знання:

- основні теоретичні положення дисципліни, визначення основних термінів (виразні засоби мови, стилістичні прийоми, тропи, семасіологія, фразеологія).

Вміння:

- визначати у контекстах стилістичні прийоми різних рівнів та типів;
- встановлювати співвідношення мовних рівнів та засобів стилістичної виразності для кожного контексту;
- визначати функціональне навантаження кожного прийому зокрема та групи прийомів;

- аналізувати мотиви, ідеї та імплікації контекстів відносно тих стилістичних прийомів, що визначають їхнє призначення;
- розкривати стилістичний потенціал кожного елемента контекста залежно від стилістичного їхнього навантаження.

Способи мислення: словесно-логічне, теоретичне, продуктивне, репродуктивне, інтуїтивне, творче.

Професійні, світоглядні і громадянські якості: соціальна активність, працьовитість, уміння приймати самостійні рішення, виявляти ініціативу, уміння домагатися результатів, бути наполегливим.

Морально-етичні цінності: фундаментальні (базові, наближені до загальнолюдських); національні (цінності національної культури й мови); громадянські (цінності демократичного суспільства) – демократичні права й обов'язки, толерантність до інакомислячих, релігійна терпимість, повага до культурних і національних традицій інших народів, інформаційна культура та ін.; особисті (особистісні цінності) – повноцінна життєва самореалізація, освіченість, морально-вольові якості, здоров'я, життєві компетенції.

На вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми навчання відводиться 90 годин, 3 кредитів ЄКТС.

1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Стилістика та її зв'язки з іншими лінгвістичними дисциплінами. Основні стилістичні поняття.

Походження і розвиток стилістики. Стилістика як наукова дисципліна. Предмет, об'єкт і завдання стилістики. Основні поняття стилістики: норма, стиль, контекст, виразні засоби, стилістичні прийоми, функціональні стилі, конвергенція.

Тема 2. Фоностилістика та основні стилістичні прийоми. Стилістична значимість фонетичних явищ і категорій. Звуконаслідування. Алітерація (ефект евфонії та кокафонії). Взаємодія звучання та графіки. Пунктуація. Велика літера. Графон. Особливості шрифту. Графічна образність.

Тема 3. Морфологічний стилістичний потенціал англійської мови. Стилістичний синтаксис. Стилістичні прийоми на морфологічному рівні. Словотвір із точки зору стилістики. Стилістичні функції способів словотвору і словникових елементів. Оказіональні слова. Незвичайне розміщення елементів речення. Інверсія та її види. Уособлення та його види. Види синтаксичних повторів. Паралельні конструкції. Частковий і повний паралелізм. Хіязм. Підхват. Кільцевий повтор. Анафора. Епіфора. Полісиндетон. Транспозиція синтаксичних структур. Розповідні і питальні речення в розмовному мовленні. Риторичне питання. Синтаксичні способи компресії. Еліпс. Замовчування. Асиндетон. Антитеза. Кульмінація. Розв'язка. Синтаксична конвергенція. Перелік та його типи.

Тема 4. Засоби стилістичної виразності (фігури та тропи).

Слово і його значення. Денотативний і конотативний компоненти значення. Емоційна, оцінна, експресивна і стилістична складова частина конотації. Узуальне і оказіональне значення слова, поняття наочності та

образності. Слово і образ. Взаємодія прямих і переносних значень слів як фактор стилю. Тропи. Стилiстичні функції фразеологізмів. Фразеологічна зевґма. Стилiстичне використання прислів'їв, приказок, цитат. Алюзії, епіграми.

Тема 5. Семантична стилістика.

Метафора. Традиційна і оригінальна метафори. Прості і складні метафори. Уособлення. Епітет. Традиційні та оригінальні епітети. Класифікація епітетів. Порівняння. Традиційні і індивідуальні порівняння. Відмінність порівняння від метафори.

Метонімія та її різновиди. Традиційна і контекстуальна метонімії. Іронія. Антономасія та її різновиди. Напіввідмічені структури. Оксюморон. Типи оксюморона. Перифраз. Логічні і образні перифрази. Евфемістичний перифраз. Гіпербола. Каламбур, гра слів, зевґма. Стилiстична функція полісемії. Лексичний повтор. Тематична сітка тексту.

Тема 6. Стилiстична диференціація словникового складу англійської мови). Стилiстика мови. Проблема стилістичної диференціації словникового складу. Аспекти класифікації. Критерії стилістичної маркованості. Нейтральна, загальнолітературна і загальнорозмовна лексика. Спеціальна літературна лексика. Терміни. Архаїзми. Ваваризми та іноземні слова. Спеціальна розмовна лексика. Сленг. Жаргонізми. Професіоналізми. Діалектизми. Вульгаризми.

Рекомендована література

Основна

1. Арнольд И. В. Стилiстика. Современный английский язык. / Арнольд И. В. – М. : Флинта: Наука, 2004. – 384 с.
2. Воробйова О. П., Іноземцева І. О., Подолян І. Е. Інтерпретація тексту. / О. П. Воробйова – Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2004. – 80 с.
3. Гуревич В. В. English Stylistics / В. В. Гуревич – Флинта, 2009 – 80 с. Електрон. ресурс. – Режим доступу: <https://www.litres.ru/valeriy-gurevich/english-stylistics-stilistika-angliyskogo-yazyka/>
4. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови: Підручник для вузів / В. А. Кухаренко – 2-е вид. – Вінниця. «Нова книга», 2000 – 160 с.
5. Мороховский А. Н., Воробьева О.П. Стилiстика английского языка. / А. Н. Мороховский – К. : Высшая школа, 1991. – 271 с.
6. Скребнев Ю. М. Учебник для ин-тов и фак. иностр. яз. 2-е изд., испр. / Скребнев Ю. М – М. : Астрель, 2003. – 221 с.

Допоміжна

1. Бабенко Л.Г. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика. – М. : Флинта: Наука, 2004. – 496 с.
2. Гончарова Е.А. Лингвистические средства создания образа персонажа в художественном тексте. – Л.: ЛГПИ, 1983. – 138 с.
3. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. – Одеса: Латстар, 2002. – 288 с.
4. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики). – Вінниця: Нова Книга, 2005. – 416 с.

Інформаційні ресурси

1. Словарь линво [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.lingvo.ua/ru
2. Словарь мультитран [Електронний ресурс]. –
Режим доступу : www.multitran.ru